

עת"א 7325/10/15 - גאסר אלמטור (אסיר), נגד ועדת שחרורים שמקום מושבה בכלא דמון

בית המשפט המחוזי בחיפה

15 אוקטובר 2015

עת"א 7325-10-15 אלמטור(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

בטינה טאובר

תמר נאות פרי

העותר

גאסר אלמטור (אסיר),

ע"י ב"כ עו"ד שלומי הלברשטט

נגד

המשיבה

ועדת שחרורים שמקום מושבה בכלא דמון

ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

פסק דין

בפנינו עתירה המופנית כנגד החלטת ועדת שחרורים שמקום מושבה בכלא דמון, החלטה מיום 8.9.15, אשר דחתה את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם על תנאי ברישיון.

העותר מרצה עונש מאסר למשך 15 חודשים בגין הרשעתו בעבירות כניסה לישראל שלא כחוק, קשר לפשע, פגיעה באתר עתיקות, חפירה ללא רישיון ופעולות באתר עתיקות ללא אישור. בתמצית יצוין כי העותר תושב שטחי הרשות הפלסטינאית, קשר קשר עם אחרים והגיע לאתר עתיקות ארכיאולוגי במדבר יהודה, במצוק הצפוני של נחל צאלים. ביחד עם האחרים שהיו מעורבים בפרשה ביצע העותר פעולות של חפירה בתוך מערה לצורך גילוי עתיקות. העותר וחבריו חשפו מסרק כינים מעץ מהתקופה הרומית הקדומה, ותוך כדי העבודות פגעו בעתיקות. פקחים של רשות העתיקות איתרו את העותר וחבריו, ועצרו אותם.

בית משפט השלום בבאר שבע גזר על העותר עונש של 18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, עונשי מאסר מותנה וכן קנס כספי. בית המשפט המחוזי בבאר שבע קיבל חלקית ערעור של העותר וחבריו, הפחית את עונש המאסר ל-15 חודשי מאסר ואת הקנס הכספי לסך של 6,000 ₪. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר נדחתה (רע"פ 526/15).

כאמור, הובא העותר בפני ועדת השחרורים. על אף שהתנהגותו של העותר תקינה ולא נטענה כל טענה בעניין מסוכנות, החליטה הוועדה לדחות את בקשתו של העותר לשחרור מוקדם וזאת בשים לב לחומרת המעשה שבביצעו הורשע העותר ביחד עם חבריו. ועדת השחרורים ציטטה בהחלטתה מתוך פסק דינו של בית המשפט המחוזי שדן, כאמור, בערעור וציינה את הנזק הרב שנגרם לאתר העתיקות. הוועדה הדגישה את הכלל, כי אין לאסיר זכות מוקנית לשחרור

מוקדם בטרם השלים את ריצוי מאסרו, ובסיכומו של דבר קבעה כי העותר אינו עומד בתנאים לשחרור מוקדם, תוך שהיא מציינת כי מתוך מעשיו ניתן ללמוד על מסוכנותו.

ערים אנו להלכה, לפיה רק במקרים חריגים יתערב בית משפט מנהלי בהחלטתה של ועדת שחרורים. בטרם נתייחס לנימוקי הוועדה נזכיר כי הלכה היא ש"ועדת השחרורים הינה גוף מקצועי סטטוטורי, המורכב משופט ואנשי מקצוע בעלי מומחיות בתחום זה, ולפיכך שיקול הדעת הנתון לוועדה בבואה לבחון את השיקולים הנזכרים לעיל, הינו רחב (רע"ב 4518/08 בן ישי נ' וועדת השחרורים (4.6.2008); עניין עסילה, בפסקה 10). ככלל, בית המשפט, המעביר ביקורת שיפוטית על החלטות הוועדה, ייטה שלא להחליף את שיקול דעתה של הוועדה בשיקול דעתו, והתערבותו תצטמצם אך במקרים בהם ניכרים בהחלטותיה של הוועדה פגמים משפטיים, בהתאם לעילות המוכרות מהמשפט המינהלי, דוגמת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות (עניין עסילה, שם; רע"ב 8040/12 אבו סיף נ' היועץ המשפטי לממשלה (26.12.2012))" [רע"ב 6566/13 שלמה דביר נ' היועמ"ש ואח' (ניתן ביום 11/2/14)]. "בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים אינו פועל כערכאת ערעור על החלטת הוועדה, אלא הוא בוחן את החלטת הוועדה כהחלטה מינהלית, ומכאן שהתערבותו של בית המשפט תיעשה רק במקרים בהם קמה עילה מאלה המאפיינות את המשפט המינהלי כנגד החלטת הוועדה. על בית המשפט לשמור על מרחב של שיקול דעת לוועדה בהחלטתה לגבי שחרור אסירים, ולהתערב בהחלטותיה רק אם הן לוקות בחוסר סבירות קיצוני (ראו בין השאר: ע"א 2/83 ועדת השחרורים נ' אסיאס, פ"ד לז(2) 688 (1983); בג"ץ 89/01 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' ועדת השחרורים, פ"ד נה(2) 871, 838 (2001); רע"ב 4570/02 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 236 (2002))" [רע"ב 3686/10 סמיר גנאמה נ' ועדת השחרורים, (9/12/10)].

במקרה שבפנינו, סבורים אנו כי קמה עילה להתערב בהחלטת ועדת השחרורים מהעילות המקובלות במשפט המנהלי. מעיון בהחלטת הוועדה עולה, כי הוועדה לא שקלה ולא הזכירה בהחלטתה נתונים הקשורים לאופן ריצוי המאסר על ידי העותר. למעשה, כל ההחלטה מבוססת על נימוקי גזר הדין. עיקר ההחלטה הוא פועל יוצא של הנזק הרב שנגרם לאתר העתיקות והפגיעה החמורה בו.

אמנם הוועדה כותבת בין נימוקיה (עמוד 2 שורה 37-40) כי שחרורו של העותר עלול לסכן את שלום הציבור, כעולה מעברו הפלילי. ואולם מעיון בחומר שהוצג בפני הוועדה ובפנינו, עולה כי זהו מאסרו הראשון של העותר. לעותר אין עבר פלילי ובכל מקרה לא הוצג כזה בפני הוועדה או בפנינו. מכאן שקביעת מסוכנות המבוססת על עבר פלילי אינה יכולה לעמוד.

נוסיף עוד כי מבלי להפחית מחומרת העבירה של פגיעה באתר עתיקות, הרי שאין זה מסוג המקרים המצביע באופן מובהק על מסוכנותו של מבצע העבירה כלפי שלום הציבור.

נזכיר כי ועדת שחרורים אינה יושבת כערכאה המשלימה את חומרת הענישה תוך התייחסות לגזר הדין. בית המשפט

אשר גזר את דינם של העותר וחבריו (ובמקרה שבפנינו נבחנה רמת הענישה על ידי שלוש ערכאות), הביא בחשבון את חומרת המעשים. אמנם כאשר מדובר בעבירות חמורות במיוחד, מוסמכת ועדת השחרורים להביא את הדבר בחשבון, הן כראיה למסוכנות והן כשיקול ציבורי שלא לאשר שחרור מוקדם כדי שלא יפגע אמון הציבור בבית המשפט (סעיף 10(א) לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א - 2001). ואולם ככלל, יש להבחין בין תפקידו של בית המשפט בבואו לגזור את הדין ובין תפקידה של ועדת השחרורים.

במקרה שבפנינו לא פירטה ועדת השחרורים את הנתונים הטעונים בחינה בהתאם להוראות סעיף 9 לחוק שחרור על תנאי ממאסר. לא צוינו נתונים אישיים בנוגע לעותר. לא צוין בהחלטה כי אין בעניינו כל מידע על מעורבות עבריינית בכלא או מחוץ לכלא, לא אוזכר כל הליך טיפולי בעניינו של העותר, ומנימוקי המדינה ניתן ללמוד ככלל, כי כל אלו מצביעים דווקא על טעמים המאפשרים שחרור מוקדם ברישיון.

כאמור, מדובר בעותר שזהו מאסרו הראשון, ללא עבר פלילי, בניגוד לאמור בהחלטת הוועדה. עד כמה שלמדנו מהחומר שהוצג בפני הוועדה ובפנינו, התנהגותו בכלא תקינה. לא ניתן לומר כי העבירה בה הורשע היא עבירה בעלת חומרה מיוחדת או עבירה המצביעה מעצם טבעה על מסוכנות. בנסיבות אלו סבורים אנו כי היה על הוועדה להתייחס לנתונים אלו, והעדר התייחסות מקימים את העילה להתערבות בית המשפט בהחלטה.

בנסיבות העניין, סבורים אנו כי יש מקום להתערב בהחלטת ועדת השחרורים, ולהורות על שחרור מוקדם של העותר ברישיון, וכך אנו מורים.

אנו מורים כי שחרורו של העותר יותנה בהוראות סעיף 13(א), 13(ד)(1) ו-13(ד)(2) לחוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א - 2001. לא מצאנו מקום להחיל על העותר גם את הוראות סעיף 13(ד)(3)(4) לחוק הנ"ל, מאחר ומדובר בתושב שטחים ואולם הוועדה רשאית מכוח סמכותה להוסיף על התנאים שקבענו, כפי שתמצא לנכון.

מאחר והחלטה זו ניתנת בהעדר הצדדים, אנו מורים כי ביצוע השחרור יעוכב עד ליום 21.10.15 שעה 18:00. ככל שיוחלט מוקדם יותר שלא להגיש ערעור על פסק הדין תימסר הודעה וניתן יהיה להקדים את מועד השחרור.

המזכירות תשלח פסק הדין לב"כ הצדדים.

לתשומת לב המזכירות - הסנגור ביקש כי פסק הדין ישלח אליו בפקס'.

ניתן היום, ב' חשוון תשע"ו,
15 אוקטובר 2015 בהעדר
הצדדים.

תמר נאות פרי, שופטת

בטינה טאובר,
שופטת

רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]